

werkatelier Mestbassins en nieuwe erven door schaalvergroting landbouw

27 april 2011 | Coevorden

atelier
mooi
drenthe

Inhoud

Het concept werkatelier 3

Werkatelier Mestbassins en nieuwe erven door schaalvergroting landbouw 3

Programma 3

Inleiding 4

Dialogoog 4

Terugkijken op werkatelier schaalvergroting in de landbouw 4

Casus Coevorden | Ontstaan van twee nieuwe agrarische bedrijven door kavelruil 4

Casus Coevorden | Beleid mestbassins 5

Vertalen visies en ruimtelijke plannen naar beleid 6

Keukentafelgesprekken 6

Rondvraag 7

Het concept **werkatelier**

Het werkatelier is een praktisch instrument van Atelier Mooi Drenthe. Tijdens een drie tot vier uur durend programma gaan vertegenwoordigers van verschillende partijen met elkaar in gesprek over het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit in Drenthe. Doel is het creëren van inspiratie, het delen van kennis, het uitwisselen van inzichten en ervaringen en het versterken van de verbindingen tussen alle betrokken partijen in een gebied. Daarmee wil Atelier Mooi Drenthe nieuwe ontwikkelingen in de ruimtelijke kwaliteit initiëren en ondersteunen.

Werkatelier Mestbassins en nieuwe erven door schaalvergroting landbouw

Het werkatelier wordt gehouden in de gemeente Coevorden. Deze gemeente heeft in de afgelopen maanden een aantal aanvragen ontvangen voor nieuw te plaatsen mestbassins alsook voor te verplaatsen agrarische bedrijven door kavelruil. Deze ontwikkeling is aanleiding voor Atelier Mooi Drenthe om samen met beleidsmedewerkers, stedenbouwkundigen en architecten van verschillende gemeenten en met andere partijen in dialoog te gaan over behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

Aanwezig zijn vertegenwoordigers van:

- Gemeente Aa en Hunze;
- Gemeente Borger-Odoorn;
- Gemeente Coevorden;
- Gemeente Hoogeveen;
- Gemeente Midden-Drenthe;
- Natuur- en Milieufederatie Drenthe;
- Drents Plateau;
- Atelier Mooi Drenthe.

Programma

Inleiding

Atelier Mooi Drenthe | schaalvergroting in de landbouw

Dialoog

Terugkijken op werkatelier schaalvergroting in de landbouw

Casus Coevorden | Ontstaan van nieuwe agrarische bedrijven door kavelruil

Casus Coevorden | Beleid mestbassins

Vertalen visies en ruimtelijke plannen naar beleid

Keukentafelgesprekken

Inleiding

Atelier Mooi Drenthe | schaalvergroting in de landbouw

In de inleidende presentatie worden de ontwikkelingen in de landbouw toegelicht:

- Verbod op megastallen.
- Verbod op meerdere verdiepingen.
- Maximale erfgrootte van 1,5 hectare.
- Gevolg: bouwblokken worden volledig dichtgebouwd.
- Gevolg: geen goede erfinrichting meer nodig.

De vraag is waarom vergroting van het bouwblok naar 2,5 hectare niet mogelijk is. De beleving heeft een belangrijke plaats in de ruimtelijke kwaliteit.

Dialog

Terugkijken op werkatelier schaalvergroting in de landbouw

Tijdens een eerder gehouden werkatelier over schaalvergroting in de landbouw zijn drie locaties besproken. Deze locaties waren gevestigd in de gemeenten Coevorden, Emmen en Westerveld. De vertegenwoordigers van twee van deze gemeenten en ook Atelier Mooi Drenthe lichten toe hoe de aanvragen hier zijn afgewikkeld.

Uitbreiding bestaande agrarische bedrijven

In Coevorden ging het om een kleine uitbreiding. Het bouwblok was hier bepalend voor de inrichting van het terrein en de situering van de gebouwen. In Westerveld was eveneens sprake van uitbreiding. Daar is gekozen voor de richting van het landschap. De oplossing lag hier buiten het bouwblok. Daarom zijn de burens vanaf het begin betrokken geweest bij het proces.

Nieuwe vestiging van agrarische bedrijven

In Emmen ging het om een geheel nieuwe vestiging van een agrarisch bedrijf in een opstreckende verkaveling. Daarom is de achterzijde van het bouwblok open gehouden.

Een belangrijke conclusie van het vorige werkatelier is dat het bij schaalvergroting in de landbouw vooral draait om het beheersen van het proces, het in acht nemen en doorlopen van de procedure en het maatgericht kijken naar elke afzonderlijke aanvraag. Valkuil is dat gemeenten het totaalbeeld, dus de context, node missen. Ter illustratie van een succesvolle aanpak wordt Nije Pleats in Friesland genoemd. Het proces van Nije Plaets is erop gericht dat de gewenste bedrijfsvoering van de boer wordt afgestemd op de gewenste landschappelijke inpassing.

Casus Coevorden | Ontstaan van twee nieuwe agrarische bedrijven door kavelruil

Besproken wordt de situatie van de vestiging van twee nieuwe agrarische bedrijven als gevolg van kavelruil. Geopperd wordt dat bij kavelruil al rekening gehouden moet worden met het ontstaan van een goede vestigingslocatie. Daarbij is het van belang dat de ruimtelijke structuur

leidend is. Daaraan moet vastgehouden worden. Er is geen sprake van organische groei. Door kavelruil ontstaat dus een nieuw landschap.

Consequenties van kavelruil door transportdynamiek

Wat zijn de consequenties van kavelruil voor de transportdynamiek in een gebied? Hierover wordt gesproken. Een mogelijke oplossing is het creëren van een nieuwe structuur, een nieuw lint, dat gekoppeld wordt aan de bestaande structuur. Er ontstaat dan een nieuwe samenwerking. Dit kan aantrekkelijk zijn voor de agrarisch ondernemer. Het bestemmingsplan zou toekomstgericht opgesteld moeten worden, waarbij het plan sturend is voor de ruimtelijke kwaliteit. Plannen voor landschapsontwikkelingen zouden met de agrariërs opgesteld moeten worden. Ook kunnen de agrariërs samen onderzoeken hoe met de logistieke en persoonlijke wensen tot een oplossing kan worden gekomen. Het is aan gemeenten om hier de regie in te nemen.

Casus Coevorden | Beleid mestbassins

De gemeente Aa en Hunze heeft beleid ontwikkeld voor nieuw te plaatsen mestbassins. Plaatsing op akkerbouwpercelen is mogelijk, mits de bassins landschappelijk worden ingepast. In een open gebied kan dit bijvoorbeeld alleen op grote afstand, dus niet zichtbaar. Dit houdt in dat het mestbassin zo diep mogelijk wordt geplaatst, achter een klein dijkje, dus zonder beplanting. In een kleinschalig landschap kunnen bestaande houtwallen worden gebruikt. Deze hebben dan een forse breedte met plaatselijke beplanting. Het beleid is inmiddels geaccordeerd door het college van burgemeester en wethouders.

Impact van mesttransport op het landschap

De vraag is waarom de mestbassins midden in het landschap staan. Zijn er al beperkingen, zoals het niet kunnen plaatsen op essen en beekdalen? De opgave ligt mede in het transport van mestauto's en mestverspreiders van en naar het bassin. Het transport naar het bassin kan één tot twee keer per jaar plaatsvinden; het transport vanaf het bassin naar het land, voor verspreiding van de mest, kan vaker. De gemeente Midden-Drenthe heeft beeldkwaliteitsplannen ontwikkeld voor de inpassing van bassins.

Inventarisatie voor de komende tien jaar

Uit deze dialoog wordt duidelijk dat het mesttransport impact heeft op het landschap. Inpassing van mestbassins heeft logistieke consequenties. Daarom is van het transport een inventarisatie nodig voor de komende tien jaar. Ook agrarische planologie is van belang. De Dienst Landelijk Gebied en LTO (Land- en Tuinbouw Organisatie) zouden dit kunnen oppakken.

De vertegenwoordiger van de gemeente Coevorden besluit dat deze dialoog verhelderend is geweest. Maar dat het beleid over nieuw te plaatsen mestbassins op hoger niveau georkestreerd moet worden. Op dit moment moet de gemeente aan de slag met de aanvragen die zijn binnengekomen. Er liggen ook aanvragen voor energielandschappen.

Vertalen visies en ruimtelijke plannen naar beleid

Tijdens deze dialoog staat het vertalen van structuurvisies, ruimtelijke plannen, beeldkwaliteitplannen, landschapsonwikkelingsplan en welstandnota's centraal.

Watersystemen en energietransities

De gemeente Midden-Drenthe geeft aan dat gewerkt wordt aan water en waterlandschappen (waterboeren). Er is behoefte aan beleid dat anticipeert op toekomstige vragen. Atelier Mooi Drenthe vraagt of er opgaven liggen voor water en watersystemen. Daarop antwoordt Midden-Drenthe dat de gemeente het energietransitiepark heeft geconcentreerd. Energietransities zijn dus niet verspreid over het buitengebied.

Veenkoloniën

Genoemd wordt dat de Veenkoloniën het aangewezen gebied zijn voor de levering van bepaalde hoeveelheden energie. Hebben we hier te maken met locatiebeleid of moet maatgericht gekeken worden naar wat speelt? In Schoonebeek zijn de olievelden geactiveerd met bovengrondse leidingen. De burgers hebben daar geen bezwaar tegen.

Combinatie agrarisch en natuur in Coevorden

Coevorden geeft aan dat de structuurvisie ter inzage ligt. Daarbij is uitgegaan van de identiteit van een gebied voor grootschalige landbouw en gebieden waar een combinatie wordt gemaakt tussen agrarisch en natuur. Zo krijgen ook toerisme, natuur en recreatie, industrietricomodaliteit (spoor, weg en water) en landbouw een plek.

Collectief beeldenboek

Atelier Mooi Drenthe oppert een collectief beeldenboek te maken. Op dit moment immers verbeelden alle kaarten alleen het gebied binnen de gemeentegrenzen. Atelier Mooi Drenthe heeft al een kaart gemaakt met omliggende gemeenten.

Behoeftte aan blijvend collectief

Er zijn grensoverschrijdende dilemma's en er is behoefte aan een collectief. Atelier Mooi Drenthe wil en kan dat faciliteren en zo het kwaliteitsdenken op gang brengen. Midden-Drenthe denkt aan het houden van netwerkbijeenkomsten. De gemeente heeft een stedenbouwkundige, architect en landschapsarchitect in dienst die hierin van betekenis kunnen zijn. De beleidsmedewerker van de gemeente Coevorden vindt de werkateliers inspirerend, ze geven nieuwe energie. Maar door drukte en andere prioriteiten verdwijnen de dialogen weer naar de achtergrond. Met elkaar in gesprek blijven, op een actieve manier, is van belang.

Keukentafelgesprekken

Atelier Mooi Drenthe heeft in de afgelopen periode keukentafelgesprekken gefaciliteerd voor het project schaalvergroting in de landbouw van Natuur en Milieufederatie Drenthe en LTO Noord. De focus van deze gesprekken lag op resultaat en kwaliteit. Onderstaand de blauwdruk van deze gesprekken.

Keukentafelgesprek bij agrariër thuis

Programma-aanvrager	LTO, DLG of DLV (duurzaamheid)
Discipline	ruimtelijke ordening of ruimtelijke kwaliteit (DP)
Regie	bij een van de 12 gemeenten

Voorwaarde voor een nieuwe ronde van keukentafelgesprekken is dat DLG, LTO, DLV en de gemeenten zo ver moeten zijn dat zij actief en zinvol nieuwe gesprekken kunnen bijwonen en goed kunnen opvolgen. De betreffende gemeente moet bijvoorbeeld al bij binnenkomst op het bedrijf sturing kunnen geven aan de planvorming. De ambtelijke organisatie moet erop afgestemd zijn. Om dit te bevorderen, kunnen gemeenten onderling samenwerking zoeken, kennis delen en ervaringen uitwisselen.

Eind juni wordt een voorstel ingebracht in het portefeuillehoudersoverleg (Poho) van de Vereniging Drentse Gemeenten (VDG). Daarna wordt proefgedraaid. Zodra het projectplan is opgesteld, wordt het naar alle betrokkenen gemaïld.

Rondvraag

Hoogeveen	Geeft aan dat het concept van het keukentafelgesprek goed werkt in Friesland.
Midden-Drenthe	Geeft als tip dat de visiekaart ook over gemeentegrenzen heen zou moeten.
Coevorden	Vraagt naar de vertaling van het bouwblok in het bestemmingsplan.
Midden-Drenthe	Adviseert het beeldkwaliteitplan van Midden-Drenthe op de website te bekijken.
Atelier Mooi Drenthe	Verzoekt zoveel mogelijk relevante informatie door te geven aan het atelier, zodat deze input op de website kan worden geplaatst. Hierbij kunnen links naar de gemeentelijke pagina's worden aangemaakt.

Atelier Mooi Drenthe dankt eenieder voor de deelname aan dit werkatelier. Het eerstvolgende werkatelier is op 11 mei in Borger-Odoorn.